

חוברת תרגול

🤝🤝 שייכות וזהות – החברה הישראלית שלנו

מסלול: 🟣 תיכון · רגיל

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

🧭 איך עובדים עם החוברת?

- 📖 קוראים את דף התזכורת.
- 🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים · 🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים · 🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- 🔁 חזרה מסכמת ו־✅ בדיקה עצמית בסוף.
- 🎮 רוצים עוד? המשחקים באתר: noar-shayachut-zehut.sites.tab.bot

📖 תזכורת – מה למדנו?

🃏 "מאיפה את/ה בארץ?" – קלפי היכרות

- יושבים במעגל או בקבוצות של 4–5. מערבבים את החפיסה (מודפסת או במשחק הדיגיטלי).
- בתורכם – שולפים קלף ועונים עליו מהחוויה שלכם . אפשר תמיד לומר "פס" ולבחור קלף אחר.
- כל מי שמקשיבים שואלים שאלת המשך סקרנית אחת ("איך זה מרגיש?", "מי לימד אותך?").

📖 מילון "השבטים" – מושגים ומשימות חקר על השכנים

- התשובה לשאלה "מי אני?" – מורכבת מהרבה חלקים: משפחה, שפה, מקום, אמונה, תחביבים.
- אפשר להיות בו־זמנית בת לשכונה, שחקנית כדורסל ונכדה של עולים.
- לכל אדם כמה זהויות שלא סותרות זו את זו.

🏡 מה הופך מקום לבית? – דילמות של שייכות

- סדרו את 10 ה"לבנים" לפי מה שהכי חשוב לכם כדי להרגיש בבית. השתמשו בחצים ⬆️⬇️. אין סדר נכון – יש סדר שלכם. שום דבר לא נשמר ולא נשלח.
- 2 דקות – כל אחד חושב לבד וכותב.
- 2 דקות – משתפים בזוג.

📅 לוח השנה של כולנו – חגים ומועדים בכל הקהילות

- בחרו מועד מהלוח שאתם מכירים פחות.
- מצאו: מה חוגגים? איך? איזה מאכל, שיר או ברכה קשורים אליו?
- הכינו "כרטיס ידעתם?" משלכם – ותלו אותו בכיתה בשבוע של המועד.

🗺️ מפת הזיכרונות שלי

- בחרו סוג זיכרון: 💛 אישי · 💙 משפחתי · ❤️ לאומי/משותף.
- כתבו במשפט קצר מה הזיכרון.
- הקישו על המפה במקום המתאים – נעץ יופיע.

🕵️ תיק חקירה: ערבות הדדית

- למה, לדעתכם, רוב הנותנים בסיפורים לא חתמו בשמם?
- מה ההבדל בין עזרה ש"רואים" לעזרה שקטה? למה שתיהן חשובות?
- איזו "נתינה שקטה" אתם יכולים לעשות השבוע בכיתה או בבית?

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🧩 סקרנות או תווית? – משחק מיון

✏️ מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: איך המשפחה שלך מעבירה מסורות לדור הבא? · אילו חלקים בזהות שלך הכי חשובים לך? · האם יש משהו שהיית רוצה שאנשים יידעו על הקהילה שלך? · מה את/ה מרגיש/ה כששואלים אותך "מאיפה את/ה באמת?" · איך זה לגדול בין שתי שפות?

🌱 סקרנות מכבדת	🏷️ תווית או סטריאוטיפ

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 2: 📅 חידון החגים והמועדים

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל?

א. 2020 ב. 2008 ג. 1948 ד. 1984

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר?

א. בגלל הבדלי שעון ב. הן חוגגות לזכר אירוע אחר ג. הן מחשבות לפי הלוח היוליאני

ד. כי כך נקבע בחוק הישראלי

3. למה הרמדאן "זז" אחורה בכ־11 יום בכל שנה לועזית?

א. יש שנים מעוברות בלוח המוסלמי ב. כדי שייפול תמיד בחורף ג. השנה הירחית קצרה מהשמשית

ד. בגלל שינוי שעון

4. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?

א. ישיבה בסוכה ב. מצוות נתינה למי שזקוק ג. צום ד. מדורות

5. מה פירוש הברכה "תרבחו ותסעדו" במימונה?

א. שנה טובה ב. חג שמח ג. לחיים ד. שתרוויחו ותצליחו

תרגיל 3: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל? ← התשובה: 2008. למה?

_____

_____

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר? ← התשובה: הן מחשבות לפי הלוח היוליאני. למה?

_____

_____

3. למה הרמדאן "זז" אחורה בכ־11 יום בכל שנה לועזית? ← התשובה: השנה הירחית קצרה מהשמשית. למה?

_____

_____

4. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא? ← התשובה: מצוות נתינה למי שזקוק. למה?

_____

_____

תרגיל 4: 🕵️ חידון הערבות ההדדית

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?

א. צדקה – רק לחברים ב. אין הבדל ג. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן ד. חסד – רק לעניים

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה?

א. כי אין צורך בה ב. כי היא קלה יותר ג. כי אין לה ערך ד. היא שומרת על כבודו של המקבל

3. מהו "הון חברתי" בקהילה?

א. כסף שנמצא בבנק ב. מספר התושבים ג. רשת של קשרים ואמון בין אנשים ד. מבנים ציבוריים

4. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?

א. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל ב. שאנשים צועקים ג. שאין עדים

ד. שכולם עוזרים יותר מדי

5. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?

א. לפרסם ברשת ב. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו ג. להשוות למקרים אחרים

ד. להחליט בשבילו

תרגיל 5: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת? ← התשובה: צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן. למה?

_____

_____

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה? ← התשובה: היא שומרת על כבודו של המקבל. למה?

_____

_____

3. מהו "הון חברתי" בקהילה? ← התשובה: רשת של קשרים ואמון בין אנשים. למה?

_____

_____

4. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"? ← התשובה: כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל. למה?

_____

_____

🌳 שלב ג׳ – מיישמים וכותבים

תרגיל 6: ✍️ אתגרי כתיבה

✏️ בחרו לפחות שניים וכתבו תשובה מלאה.

1. כתבו שאלה "חצי־תווית" ותקנו אותה לשאלה סקרנית ומכבדת.

2. בחרו שני מועדים מקהילות שונות ומצאו מה משותף להם (ערך, מנהג, מאכל).

3. כתבו תיק חקירה בדוי קצר על נתינה שקטה: סיפור, שלושה רמזים ושאלה.

🔁 חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. מהו "הון חברתי" בקהילה?

א. מספר התושבים ב. מבנים ציבוריים ג. כסף שנמצא בבנק ד. רשת של קשרים ואמון בין אנשים

2. מה פירוש הברכה "תרבחו ותסעדו" במימונה?

א. שנה טובה ב. לחיים ג. שתרוויחו ותצליחו ד. חג שמח

3. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?

א. שאנשים צועקים ב. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל ג. שכולם עוזרים יותר מדי

ד. שאין עדים

4. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?

א. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו ב. לפרסם ברשת ג. להחליט בשבילו

ד. להשוות למקרים אחרים

5. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה?

א. כי אין לה ערך ב. כי אין צורך בה ג. כי היא קלה יותר ד. היא שומרת על כבודו של המקבל

6. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?

א. ישיבה בסוכה ב. מצוות נתינה למי שזקוק ג. צום ד. מדורות

7. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל?

א. 2020 ב. 1948 ג. 2008 ד. 1984

8. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?

א. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן ב. אין הבדל ג. צדקה – רק לחברים ד. חסד – רק לעניים

✅ בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	😀 אני יודע/ת	🙂 כמעט	🤔 צריך עוד תרגול
🃏 "מאיפה את/ה בארץ?" – קלפי היכרות			
📖 מילון "השבטים" – מושגים ומשימות חקר על השכנים			
🏡 מה הופך מקום לבית? – דילמות של שייכות			
📅 לוח השנה של כולנו – חגים ומועדים בכל הקהילות			
🗺️ מפת הזיכרונות שלי			
🕵️ תיק חקירה: ערבות הדדית			

💭 מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

🔑 מפתח תשובות למורה – תיכון · רגיל

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🧩 סקרנות או תווית? – משחק מיון

🌱 סקרנות מכבדת	🏷️ תווית או סטריאוטיפ
איך המשפחה שלך מעבירה מסורות לדור הבא?	
אילו חלקים בזהות שלך הכי חשובים לך?	
האם יש משהו שהיית רוצה שאנשים יידעו על הקהילה שלך?	
מה את/ה מרגיש/ה כששואלים אותך "מאיפה את/ה באמת?"	
איך זה לגדול בין שתי שפות?	

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 2: 📅 חידון החגים והמועדים

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל?
✔ ב. 2008

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר?
✔ ג. הן מחשבות לפי הלוח היוליאני

3. למה הרמדאן "זז" אחורה בכ־11 יום בכל שנה לועזית?
✔ ג. השנה הירחית קצרה מהשמשית

4. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?
✔ ב. מצוות נתינה למי שזקוק

5. מה פירוש הברכה "תרבחו ותסעדו" במימונה?
✔ ד. שתרוויחו ותצליחו

תרגיל 3: מסבירים במילים שלנו

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל? ← התשובה: 2008. למה?
💡 בשנת 2008 עוגן הסיגד בחוק.

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר? ← התשובה: הן מחשבות לפי הלוח היוליאני. למה?
💡 הלוח היוליאני "מפגר" אחרי הגרגוריאני ב־13 יום.

3. למה הרמדאן "זז" אחורה בכ־11 יום בכל שנה לועזית? ← התשובה: השנה הירחית קצרה מהשמשית. למה?
💡 בלוח המוסלמי אין חודש עיבור, ולכן הוא זז.

4. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא? ← התשובה: מצוות נתינה למי שזקוק. למה?
💡 בשני החגים יש מנהגי נתינה וערבות הדדית.

תרגיל 4: 🕵️ חידון הערבות ההדדית

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?
✔ ג. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה?
✔ ד. היא שומרת על כבודו של המקבל

3. מהו "הון חברתי" בקהילה?
✔ ג. רשת של קשרים ואמון בין אנשים

4. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?
✔ א. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל

5. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?
✔ ב. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו

תרגיל 5: מסבירים במילים שלנו

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת? ← התשובה: צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן. למה?
💡 גמילות חסדים כוללת גם עזרה אישית.

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה? ← התשובה: היא שומרת על כבודו של המקבל. למה?
💡 המקבל לא מרגיש מבוכה או חוב.

3. מהו "הון חברתי" בקהילה? ← התשובה: רשת של קשרים ואמון בין אנשים. למה?
💡 הון חברתי עוזר להתמודד במשבר.

4. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"? ← התשובה: כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל. למה?
💡 כדאי לפנות לאדם ספציפי: "את/ה – תתקשר/י".

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

תרגיל 6: ✍️ אתגרי כתיבה

1. כתבו שאלה "חצי־תווית" ותקנו אותה לשאלה סקרנית ומכבדת.
💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. בחרו שני מועדים מקהילות שונות ומצאו מה משותף להם (ערך, מנהג, מאכל).
💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. כתבו תיק חקירה בדוי קצר על נתינה שקטה: סיפור, שלושה רמזים ושאלה.
💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

🔁 חזרה מסכמת

1. מהו "הון חברתי" בקהילה?
✔ ד. רשת של קשרים ואמון בין אנשים

2. מה פירוש הברכה "תרבחו ותסעדו" במימונה?
✔ ג. שתרוויחו ותצליחו

3. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?
✔ ב. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל

4. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?
✔ א. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו

5. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה?
✔ ד. היא שומרת על כבודו של המקבל

6. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?
✔ ב. מצוות נתינה למי שזקוק

7. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל?

✔ ג. 2008

8. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?

✔ א. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן